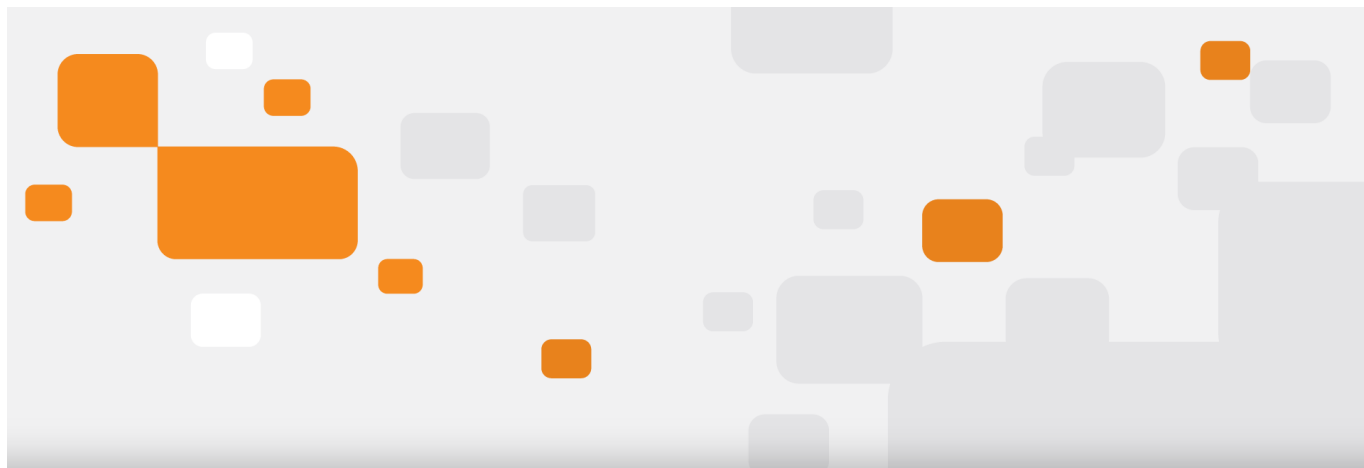

Przyczyny I wojny światowej

Przyczyny I wojny światowej

Autor/autorka

Dariusz Maśliński

1. Etap edukacyjny i klasa

szkoła ponadpodstawowa - technikum - klasa III

2. Przedmiot

historia

3. Temat zajęć

Przyczyny I wojny światowej

4. Czas trwania zajęć

45 minut

5. Uzasadnienie wyboru tematu

Podstawa programowa, III etap edukacyjny, szkoła ponadpodstawowa - 4-letnie liceum ogólnokształcące oraz 5-letnie technikum, przedmiot historia, zakres podstawowy, wymaganie: XXXVII.1

6. Uzasadnienie zastosowania technologii

Użycie środków technicznych, narzędzi i metod pracy TIK podczas realizowania tematu niniejszej lekcji jest uzasadnione. TIK przyczynia się do zwiększenia efektywności nauczania, wspomaga tradycyjne treści kształcenia, jak również formy przekazu, umożliwiając oraz ułatwiając proces uczenia się, a także osobisty rozwój uczniów. Dzięki zastosowaniu TIK nastąpi wzbogacenie wiedzy i umiejętności uczniów, co z kolei będzie miało wpływ na zwiększenie ich motywacji. Lekcje z użyciem TIK w dużym stopniu wpływają na możliwość przekształcenia się uczniów w społeczność uczącą się - zdolną do przyswajania nowej wiedzy i umiejętności oraz gotową do współdziałania w grupie. TIK ułatwia także pracę nauczyciela. Biorąc pod uwagę realizowany temat i zważywszy na wymagania podstawy programowej, cel ogólny oraz cele szczegółowe zajęć, podkreślić należy, iż środki, narzędzia i metody pracy TIK posłużą do: a) zaprezentowania uczniom materiału ikonograficznego, kartograficznego i warstwy informacyjnej w atrakcyjny sposób, b) zaktywizowania uczniów do pracy indywidualnej i zespołowej, c) podsumowania lekcji i utrwalenia nowo zdobytej wiedzy, d) sprawdzenia stopnia zrozumienia przez uczniów

celów lekcji poprzez udzielenie informacji zwrotnej, e) przekazania uczniom materiału do samodzielnego powtórzenia i utrwalenia w domu. Wykorzystanie TIK wpłynie na większe zaangażowanie uczniów, dzięki czemu lekcja będzie bardziej atrakcyjna. Wszelkie treści zostaną zaprezentowane w sposób nieszablonowy, co z kolei wpłynie na efektywniejsze zapamiętanie nowych informacji (pojęć, postaci, wydarzeń, sytuacji, ciągów przyczynowo-skutkowych) oraz utrwalenia tychże. TIK przysłuży się także do doskonalenia umiejętności (pracy z mapą, pracy z tekstem źródłowym, pracy z ikonografią) oraz kształtowania postaw uczniowskich (organizacji własnego warsztatu pracy, wzięcia odpowiedzialności za swój proces uczenia się).

7. Cel ogólny zajęć

Zapoznajemy się z układem sił politycznych na arenie światowej na przełomie XIX i XX wieku oraz charakteryzujemy powstanie obu bloków polityczno-militarnych – Trójpřzymierza i Trójpřporozumienia, dzięki czemu zbierzemy wszelkie informacje stanowiące przyczyny wybuchu I wojny światowej, w tym przede wszystkim te związane z wyścigiem zbrojeń oraz skutkami wojny rosyjsko-japońskiej. Ocenimy także znaczenie sytuacji na Bałkanach na początku XX wieku (tzw. kocioł bałkański) oraz odpowiemy na pytanie dlaczego I wojna światowa rozpoczęła się właśnie na tym obszarze.

8. Cele szczegółowe zajęć

1. 1. Uczeń omawia proces tworzenia się bloków polityczno-militarnych przed I wojną światową i wymienia państwa, które je utworzyły,
2. 2. Uczeń wyjaśnia, dlaczego doszło do ukształtowania się Trójpřzymierza i Trójpřporozumienia,
3. 3. Uczeń wyjaśnia, na czym polegał i czym charakteryzował się wyścig zbrojeń na przełomie XIX i XX wieku,
4. 4. Uczeń omawia znaczenie wojny rosyjsko-japońskiej na Dalekim Wschodzie,
5. 5. Uczeń wyjaśnia, w jaki sposób polityka zagraniczna Niemiec wpłynęła na światowy układ sił u progu XX wieku,
6. 6. Uczeń charakteryzuje światowy układ sił na przełomie XIX i XX wieku, wraz z głównymi przyczynami wybuchu I wojny światowej,
7. 7. Uczeń omawia sytuację na Bałkanach na początku XX wieku (tzw. kocioł bałkański) i potrafi wyjaśnić w jaki sposób przyczyniła się ona do wybuchu I wojny światowej.

9. Metody i formy pracy

Metody pracy:

- Praca z tekstem źródłowym,
- Praca z materiałem ikonograficznym,
- Praca z podręcznikiem,
- Praca z infografiką,

- Praca z mapą
- Dyskusja,
- Rozmowa nauczająca,
- Pogadanka.
- Praca indywidualna,
- Praca zbiorowa,
- Praca w grupach.

10. Środki dydaktyczne

- Podręcznik: *Jarosław Kłaczko, Anna Łaszkiewicz, Stanisław Roszak, Poznać przeszłość 3, podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum, zakres podstawowy, wyd. Nowa Era, Warszawa 2021,*
- Tablica suchościeralna i flamaster,
- Monitor multimedialny 75" na wyposażeniu klasopracowni,
- Laptop nauczycielski,
- Smartfon własny nauczyciela,
- Smartfony własne uczniów,
- Dostęp do szkolnej sieci internetowej za pomocą Wi-Fi,
- Zasoby i narzędzia sieciowe: Google Classroom, Google Forms, Padlet, Mentimeter, Genially, ZPE

11. Wymagania w zakresie technologii

Środki po stronie szkoły:

- Klasopracownia historyczna,
- Monitor multimedialny 75" na wyposażeniu klasopracowni,
- Dostęp do szkolnej sieci internetowej za pomocą Wi-Fi.
- Laptop nauczycielski,
- Smartfon własny nauczyciela.
- Smartfony własne uczniów.
- Padlet wiodący: <https://padlet.com/darekmaslinski/etcxlc0pfo9qn3a2>
- Padlet zawierający zadania powtórzeniowe i utrwalające: <https://padlet.com/darekmaslinski/3ysaw8hip61alnau>
- Zasoby ZPE: <https://moje.zpe.gov.pl/created> ; <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/36341000> ; <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/33799800>
- Prezentacja genially.ly: <https://view.genial.ly/61028eba6233ce0dcd9095b7/dossier-hp-klasa-3-dzial-v>
- Mentimeter: <https://www.menti.com/i3igdkr61e> ; <https://www.menti.com/bbad8sdnsq>

- Google Forms: <https://forms.gle/TCwP22n2fMfWT45T6>
- Google Classroom.
- Google Classroom.

12. Przebieg zajęć

• Aktywność 1

- **Temat:** Doświadczenie uczące – wejdź w to.
- **Czas trwania:** 8 min.
- **Opis aktywności:**

W ramach tej aktywności następuje realizacja celów lekcji: 1, 2, 3, 4, 5 i 7.

Instrukcja dla uczniów:

Otrzymacie różne rodzaje źródeł – ikonograficzne, kartograficzne oraz tekstowe (z bazy dydaktycznej nauczyciela oraz z zasobów ZPE:

<https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/36341000>), które dotyczą sytuacji na świecie na przełomie XIX i XX w. Będziecie pracować w 6 grupach (uczniowie kolejno wypowiadają litery alfabetu od A do F, tworząc w ten sposób grupy oznaczone od A do F). Każda z grup uzyska dostęp do „swojego” materiału, z którym będzie się zapoznawać, starając się pozyskać tą drogą wszelkie informacje, jakie dany materiał zawiera.

Dostęp do materiału kartograficznego, ikonograficznego i tekstowego z użyciem smartfonów własnych uczniów poprzez padlet wiodący udostępniony uczniom linkiem poprzez platformę Google Classroom. Padlet wiodący wyświetlany podczas lekcji w sposób ciągły, przy użyciu monitora multimedialnego 75”:

<https://padlet.com/darekmaslinski/etcxlc0pfo9qn3a2>

Zasoby ZPE:

<https://moje.zpe.gov.pl/created>

• Aktywność 2

- **Temat:** Refleksje i obserwacje – podziel się wrażeniami.
- **Czas trwania:** 10 min.
- **Opis aktywności:**

W ramach tej aktywności następuje realizacja celów lekcji: 1, 2, 3, 4, 5

i 7. Instrukcja dla uczniów nr 1.

Proszę, aby grupy kolejno podzieliły się wrażeniami z przeprowadzonego doświadczenia (zapoznawania się z materiałem ikonograficznym i tekstowym), wypowiadając krótką refleksję natury ogólnej, gdzie odpowiedź powinna dotyczyć następujących pytań – Co się wydarzyło? W czym wzięliśmy udział?

W jakim celu braliśmy w tym udział? (Pytania te nauczyciel zapisuje na tablicy, wysłuchując jednocześnie refleksji przekazywanych przez uczniów, są one także widoczne w padlecie wiodącym).

Instrukcja dla uczniów nr 2.

Zapisać w padlecie, we właściwych miejscach – pod „swoimi” materiałami, krótką dwuzdaniową odpowiedź, którą ułożycie w oparciu o pozyskane wcześniej informacje. Każda z grup udziela odpowiedzi na przypisane jej następujące pytania:

Grupa A: *Czym było Trójjprzymierze, w jakich latach powstało i jakie państwa utworzyły ten sojusz?*

Grupa B: *Czym było Trójjporozumienie, w jakich latach powstało i jakie państwa utworzyły ten sojusz?*

Grupa C: *Na czym polegał i czym charakteryzował się wyścig zbrojeń morskich na przełomie XIX i XX wieku?*

Grupa D: *Jakie znaczenie dla wybuchu I wojny światowej miała klęska Rosji w wojnie z Japonią?*

Grupa E: *W jaki sposób polityka zagraniczna Niemiec na przełomie XIX i XX wieku wpłynęła na późniejszy wybuch I wojny światowej?*

Grupa F: *Czym był tzw. kocioł bałkański i w jaki sposób sytuacja na Bałkanach przyczyniła się do wybuchu I wojny światowej?*

Dostęp do materiału kartograficznego, ikonograficznego i tekstowego z użyciem smartfonów własnych uczniów poprzez padlet wiodący udostępniony uczniom linkiem poprzez platformę Google Classroom. Padlet wiodący wyświetlany podczas lekcji w sposób ciągły, przy użyciu monitora multimedialnego 75”:

<https://padlet.com/darekmaslinski/etcxlc0pfo9qn3a2>

Zasoby ZPE:

<https://moje.zpe.gov.pl/created>

• Aktywność 3

- **Temat:** Wnioski i teoria – połącz to w całość.
- **Czas trwania:** 13 min.
- **Opis aktywności:**

W ramach tej aktywności następuje realizacja celu lekcji: 6. Nauczyciel dokonuje krótkiego podsumowania aktywności 2, czytając odpowiedzi zapisane pod materiałami poszczególnych grup w padlecie oraz informując uczniów, iż ustalone w ten sposób wiadomości stanowią poszczególne i wybrane elementy składające się na obraz układu sił na świecie przełomu XIX i XX wieku. Uczniowie znając już ów fragmentaryczny obraz, mogą przejść

dalej do uogólniania i odkrywania prawidłowości. Prawidłowości te zostaną zbudowane w oparciu o ustalone już informacje. Celem jest dokonanie charakterystyki światowego układu sił na przełomie XIX i XX wieku, który w największym stopniu był zarzewiem przyszłego konfliktu światowego. Charakterystyka ta zostanie sporządzona zarówno w kontekście światowym, europejskim, jak i regionalnym (Bałkany).

Instrukcje dla uczniów:

1. Nauczyciel prosi o wyświetlenie przez uczniów prezentacji wykonanej w genially (baza materiałów dydaktycznych nauczyciela), która dostępna jest w padlecie wiodącym i poleca odnaleźć w temacie „Przyczyny konfliktu” informacje odnoszące się do przyczyn wybuchu I wojny światowej. Zadanie uczniów polega na podaniu pięciu głównych przyczyn wojny. Nauczyciel wyświetla równocześnie treści tematu na monitorze multimedialnym. Uczniowie zachęcani i wskazani przez nauczyciela udzielają odpowiedzi (pierwsza przyczyna – wyścig zbrojeń ; druga przyczyna – powstanie Trójpzymierza i Trójp porozumienia ; trzecia przyczyna – sytuacja na Bałkanach ; czwarta przyczyna – ekspansja kolonialna ; piąta przyczyna – chęć odwetu Francji za przegraną z Prusami w 1871 r.),
2. Nauczyciel wyświetla na monitorze mapę Europy sprzed roku 1914 (padlet wiodący, mapa z zasobów ZPE: <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/33799800>), wyznaczając równocześnie dwóch uczniów chętnych, których prosi o wskazanie państw Trójpzymierza i Trójp porozumienia. Uczniowie podchodzą i wskazują te państwa na mapie.
3. Nauczyciel poleca uczniom indywidualnie zapoznać się z infografiką zawartą w podręczniku, a dotyczącą wyścigu zbrojeń na przełomie XIX i XX wieku. Wybrani, bądź też chętni uczniowie wymieniają na jej podstawie nowe rodzaje broni i środki bojowe, które znalazły się na wyposażeniu armii mocarstw na przełomie XIX i XX wieku.
4. Nauczyciel prosi uczniów o odnalezienie w podręczniku lub w prezentacji genially listy miejsc zapalnych i konfliktowych w stosunkach międzynarodowych w Europie na przełomie XIX i XX wieku (uczniowie powinni wymienić następujące miejsca: Bałkany, cieśniny czarnomorskie, pogranicze niemiecko-francuskie – Alzacja i Lotaryngia). Wybrani lub chętni uczniowie wymieniają te miejsca, które nauczyciel zapisuje we właściwym miejscu w padlecie.
5. Nauczyciel korzystając z monitra multimedialnego wyświetla mapę Europy sprzed roku 1914 (padlet wiodący, mapa z zasobów ZPE: <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/33799800>). Wybrani, bądź też chętni

uczniowie podchodzą do monitora i zaznaczają na tejże mapie miejsca zapalne i konfliktowe ustalone w poprzednim punkcie.

Dostęp do prezentacji genially i mapy Europy sprzed 1914 roku z użyciem smartfonów własnych uczniów poprzez padlet wiodący udostępniony uczniom linkiem poprzez platformę Google Classroom.

Padlet wiodący wyświetlany podczas lekcji w sposób ciągły, przy użyciu monitora multimedialnego 75”:

<https://padlet.com/darekmaslinski/etcxlc0pfo9qn3a2>

Prezentacja genially:

<https://view.genial.ly/61028eba6233ce0dcd9095b7/dossier-hp-klasa-3-dzial-v>

Zasoby ZPE:

<https://moje.zpe.gov.pl/created>

• Aktywność 4

- **Temat:** Zastosowanie wiedzy w praktyce – jak można wykorzystać to, do czego doszliśmy?
- **Czas trwania:** 6 min.
- **Opis aktywności:**

W ramach tej aktywności następuje realizacja celu lekcji: 6.

Na podstawie wykonanej dotąd pracy – udziału w doświadczeniu uczącym, dokonanych refleksji i obserwacji oraz zebranych wniosków i teorii, uczniowie dokonują zestawienia cech składających się na układ sił na świecie przełomu XIX i XX wieku oraz przyczyn wybuchu I wojny światowej, co stanowić będzie próbę zastosowania zdobytej wiedzy w praktyce – w oparciu o wcześniej pozyskane wiadomości i ustalone informacje.

Instrukcja dla uczniów:

Otrzymacie dwa linki do platformy Mentimeter. Dokonacie za ich pomocą zestawienia cech składających się na układ sił na świecie przełomu XIX i XX wieku oraz przyczyn wybuchu I wojny światowej,

Link 1: Cechy układu sił na świecie przełomu XIX i XX wieku. Każdego z Was proszę o wpisanie jednego wyrażenia dotyczącego układu sił na świecie przełomu XIX i XX wieku – dowolnego wyrazu lub stwierdzenia, które kojarzy się Wam z tym układem.

Link 2: Przyczyny wybuchu I wojny światowej. Każdego z Was proszę o wpisanie jednego wyrażenia lub stwierdzenia dotyczącego przyczyn wybuchu I wojny światowej – dowolnego wyrazu – może być to sytuacja, miejsce, wydarzenie, zjawisko, data, itp.

Dostęp do linków Mentimeter z użyciem smartfonów własnych uczniów poprzez padlet wiodący udostępniony uczniom linkiem poprzez platformę Google Classroom.

Padlet wiodący wyświetlany podczas lekcji w sposób ciągły, przy użyciu monitora multimedialnego 75”:

<https://padlet.com/darekmaslinski/etcxlc0pfo9qn3a2>

Mentimeter:

<https://www.menti.com/i3igdkr61e> ; <https://www.menti.com/bbad8sdnsq>

13. Sposób ewaluacji zajęć

Ewaluacja lekcji zostanie dokonana za pomocą formularza anonimowej ankiety Google Forms. Uczniowie otrzymają link do tejże ankiety z prośbą o jej wykonanie i uczciwą odpowiedź na postawione tam pytania.

Link do ankiety: <https://forms.gle/EW3GrtsPBgvugdc39>

Dostęp do formularza ankiety Google Forms z użyciem smartfonów własnych uczniów (w domu także – laptopów i tabletów) poprzez padlet wiodący udostępniony uczniom linkiem poprzez platformę Google Classroom.

Padlet wiodący wyświetlany podczas lekcji w sposób ciągły, przy użyciu monitora multimedialnego 75”:

<https://padlet.com/darekmaslinski/etcxlc0pfo9qn3a2>

Ankieta ewaluacyjna Google Forms: <https://forms.gle/EW3GrtsPBgvugdc39>

14. Licencja

CC BY-NC-SA 4.0 – Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe. [Przejdź do opisu licencji](#)

15. Wskazówki dla innych nauczycieli korzystających z tego scenariusza

Scenariusz po dokonaniu niezbędnych modyfikacji może służyć do przeprowadzenia lekcji zdalnej oraz hybrydowej.

16. Materiały pomocnicze

17. Scenariusz dotyczy Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej

Tak

18. Forma prowadzenia zajęć

stacjonarna